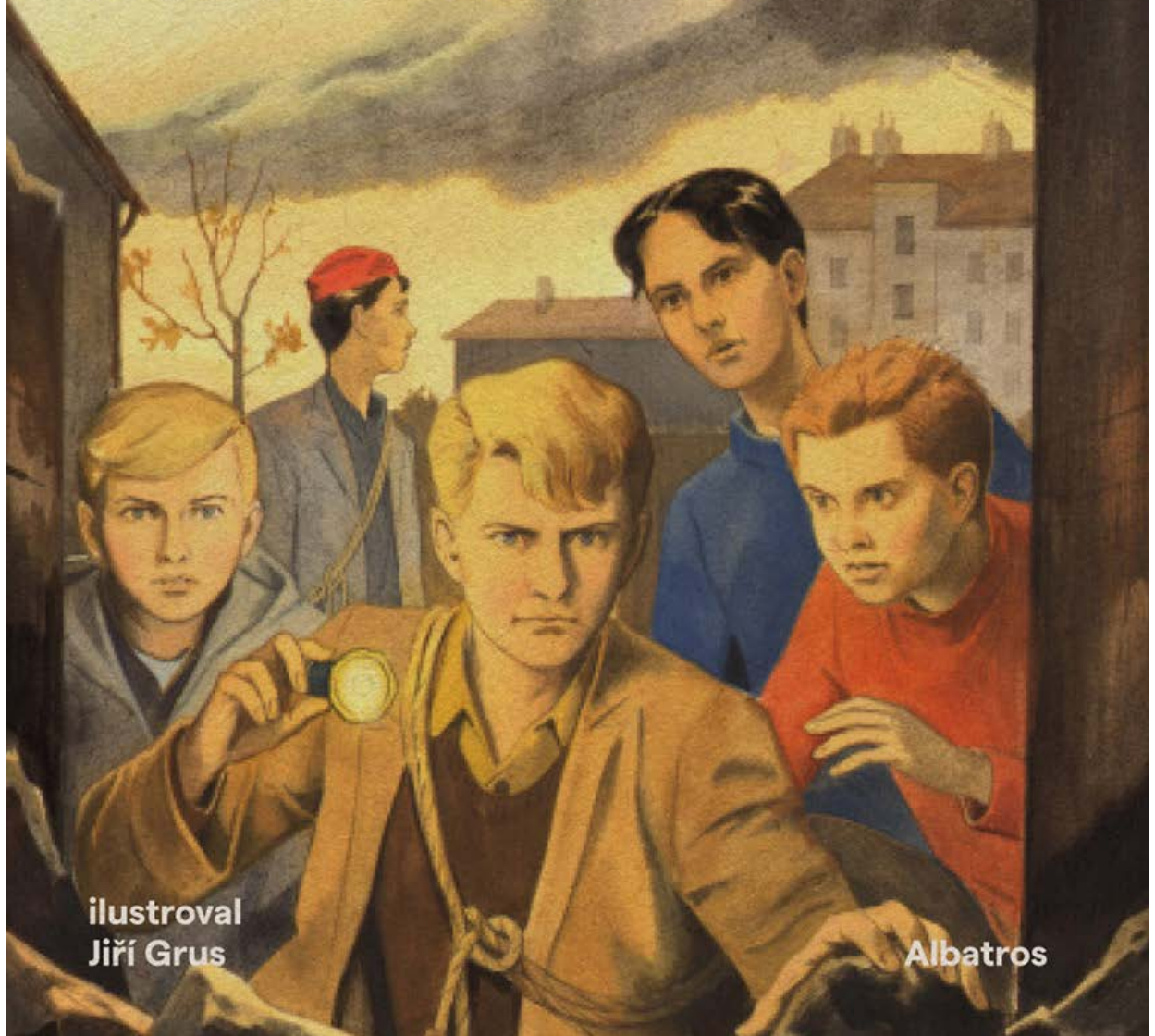

Foglar

Záhada hlavolamu

ilustroval
Jiří Grus

Albatros

Záhada hlavolamu

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.albatros.cz
www.albatrosmedia.cz

Jaroslav Foglar
Záhada hlavolamu – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

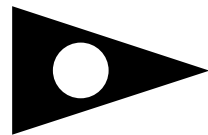
Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Foglar

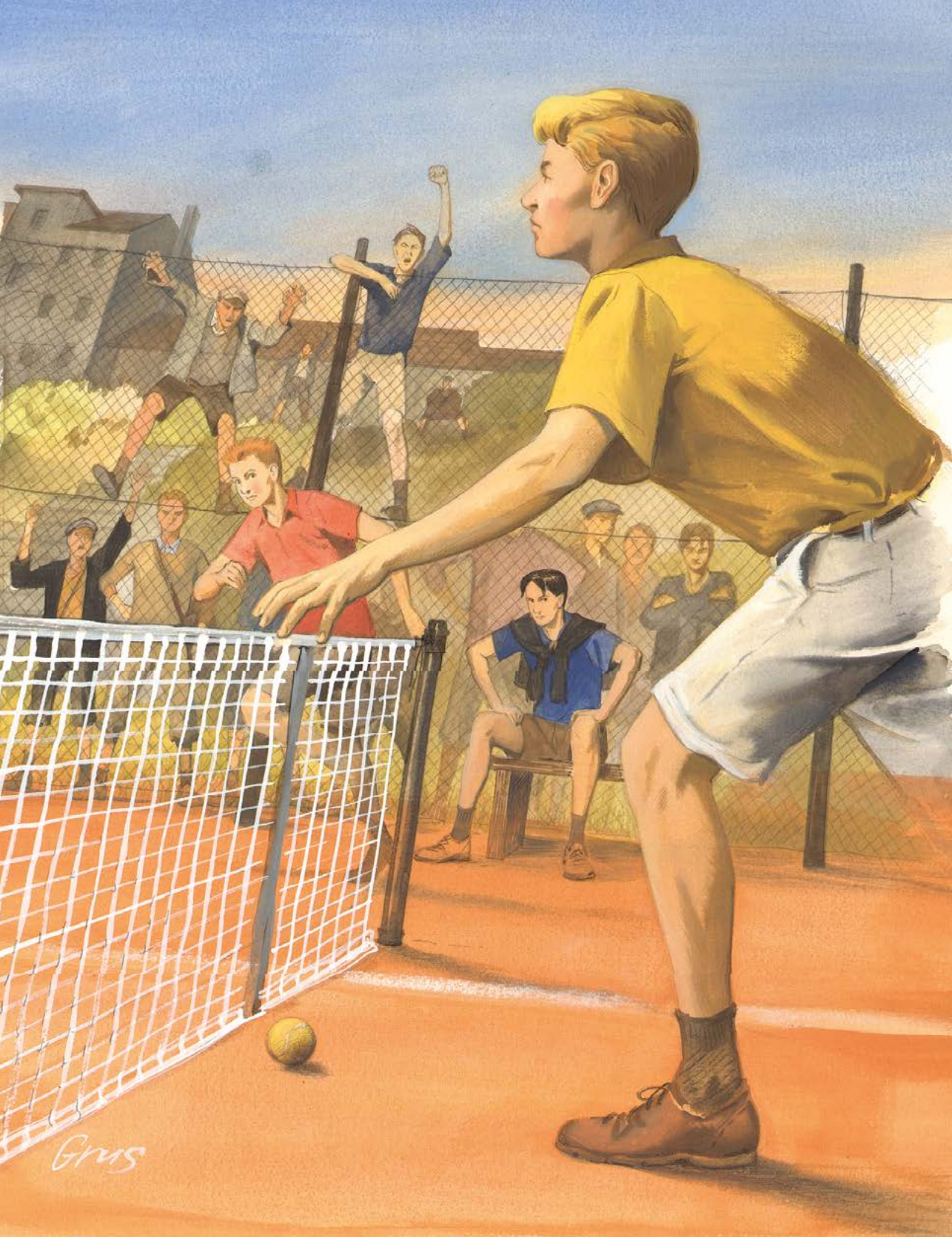
Záhada

hlavolamu

ilustroval
Jiří Grus

Albatros

Grus

Výprask

1

Nad tenisovými hřišti pomalu hasl den, a třebaže to znamenalo konec výtěžku, hoši Rychlých šípů se z toho upřímně radovali. Měli toho všeho právě tak dost!

Od časného odpoledne tu pobíhali za bláznivě skákajícími tenisovými míčky, shýbali těla v žáru slunce, desetkrát, stokrát, tisíckrát, jen aby co nejrychleji vyhověli zákazníkům.

A bylo tu dnes hodně práce! Hřiště byla stále obsazena nenasytnými hráči a hoši Rychlých šípů měli to štěstí, že je jako sběrače míčků přebírala jedna společnost od druhé. Marně se za drátěným plotem hřišť vztekal zástup chlapců, marně volal na nově přicházející dospělé hráče:

„Vezměte si na sbírání míčků teď zase nás!“ – „Vyzrat tam ty kluky z kurtů!“ – „Trvá jim to hodinu, než vám podají míček, uvidíte!“ – „My jsme rychlejší!“

Hoši Rychlých šípů dnes ani jednou nebyli bez práce. To se stávalo málokdy. Obyčejně tenisová hřiště opanovali chlapci z nejbližšího okolí, ze Dvorců, a nepřipustili, aby si sbíráním míčků vydělal někdo z jiné části města.

„My tady u kurtů bydlíme,“ říkával vždycky Tonda Plíhal, když hájil zájmy dvoreckých hochů, „a tak sbírání míčků patří nám!“

Hoši, kteří bydleli mimo Dvorce, měli sice o správnosti tohoto názoru své pochyby, ale Tonda Plíhal byl chlapík jako hora a svou zásadu prosazoval pěstmi, nesnažili se mu jeho názor vymluvit. Spokojili se s tím, že jen někdy, když čírou náhodou někdo z Dvoreckých včas nenastoupil, zaskočili na jeho místo, na chvíli, na jednu hru.

Byl to skoro zázrak, že se dnes Rychlým šípům podařilo obsadit všechna tři hřiště, která zde byla. Celé dopoledne bylo po všerejší bouři sychravo a nevlídno. Dvorečtí hoši se u hřišť ani neukázali. Věděli, že nikdo nebude hrát a oni nebudou na sbírání míčů potřeba. Ale brzy po poledni se náhle vyjasnilo, vysvitlo prudké slunce a Rychlé šípy přišly právě ve chvíli, kdy na hřiště vešla společnost dospělých hráčů, která zaplnila všechny tři kurty.

Hoši Rychlých šípů zde byli všichni: Mirek Dušín, vedoucí tohoto chlapeckého klubu, Jarka Metelka, který zastával úlohu klubovního zapisovatele, i Jindra Hojer a Červenáček s Rychlonožkou.

Hráči si je rozebrali. Šestý, nejmladší z hráčů, si sbíral míčky sám.

Kapsičky trenýrek se utěšeně plnily poctivě vydřenými korunami a s každou nově příbylou se zvyšovalo pokřikování hochů za plotem. To byli chlapi ze Dvorců, kteří dnes přišli o svůj výdělek, protože promeškali příchod hráčů. A poněvadž hoši Rychlých šípů zůstávali na hřištích i při výměně skupin, nebylo je možné z hřišť nijak vystrnadit. Dvorečtí jen asi dvakrát doplnili ze svých řad šestého sběrače.

„Neodlezete domů!“ křičel na Mirka zlobně ve chvíli odpočinku hráčů Tonda Plíhal. „My vás zřídíme! Uvidíte!“

„Však vás přejde chuť přijít ještě někdy do Dvorců na sbírání míčů!“ volal jiný dvorecký chlapec.

A teď soumrak pokročil, hráči končili, odcházeli a Rychlým šípům měl nastat konec té skákavé dřiny i výhrůžek za drátěným plotem.

Ale hoši za ním neodcházeli a dál čekali na Rychlé šípy jako lovci na svou kořist.

„Všichni do šatny,“ sykl polohlasně Mirek na své kamarády a sám už běžel do kabiny sběračů. Hoši se ochotně rozběhli za ním.

Ve vzduchu leželo chladné večerní ticho, hluk živější části města sem nezalétl. A v tom tichu bylo cítit nebezpečí, hrozbu. Dvorečtí hoši za plotem byli teď zcela zticha a ani se nepokoušeli vniknout za Rychlými šípy na nyní opuštěná hřiště. Ale jejich mlčení bylo ošklivější než výkřiky předtím a jejich skoro až obřadné čekání před vratky hřišť bylo děsivé.

„Dnes to nebude lehké,“ usmál se povzbudivě Mirek v kabině. „Čekají na nás! Neodešli.“

„Prorazíme, jako už několikrát!“ vykřikl Jindra Hojer a oči se mu bojovně zaleskly. „Byli jsme v horších kaších!“

Mirkovi se při těch slovech na okamžik vybavil výjev z minulých dob, kdy Jindra, který se tehdy ještě s Mirkem skoro neznal, zachránil Jarku a jeho před rozdivočelou hordou Černých jezdců, když je skryl na dvoře v ohromné bedně jen zlomek vteřiny před tím, než se Černí jezdci vrhli do dvora a podrobili Jindru křížovému výslechu. Tenkrát to dopadlo dobře, Jindra se pak stal Mirkovým a Jarkovým kamarádem, později přibyli ještě Červenáček s Rychlonožkou. Tak vlastně klub Rychlých šípů vznikl. Ale to vše bylo dávno, a teď je tady situace docela jiná.

Červenáček se svou nezbytnou červenou čapkou, která mu vynesla jméno, už Jindru také usazoval:

„Nezapomínej, zlatíčko, že těch divochů tam venku je skoro padesát a odpočínutých, zatímco my tady skákali za míčky celé odpoledne jako diví!“

„Chi – padesát!“ vyrazil ze sebe posměšně Rychlonožka a pohlédl útrpně na Červenáčka. „Vždycky jsem tušil, že Červenáček nedovede počítat! Jestli je tam těch rabiátů deset, tak je to všechno! Strach ti zaslepil oči, chudinko,“ dodal soucitně a pošoupl Červenáčkovi jeho čapku hluboko do čela.

„Díval jsem se a počítal jsem je!“ přerušil Jarka škádlení, v němž si Rychlonožka s Červenáčkem tak libovali. „Je jich právě třináct, když chcete něco vědět!“

„Tedy zrovna dost k tomu, aby nám dokázali jedinečně napráskat,“ řekl Mirek Dušín.

„Mirku,“ zaprosil pak Rychlonožka, „bude to opravdu dnes nějak zlé. Vzal bys mi k sobě peníze? U tebe snad budou bezpečnější!“

„Já taky! Mně taky!“ pospíšil si rychle Červenáček a již oba odpočítávali své dnes vydělané peníze. Mirek je převzal. Ano, u něho snad přece budou bezpečnější. On, nejstarší a nejsilnější ze všech, spíš se ubrání té přesile.

„Mohli bychom zavolat správce hřiště,“ mínil Červenáček a snažil se, aby se jeho hlas ani trochu nechvěl. „Vyšel by s námi kus za plot a ta horda by si nás už pak nedovolila přepadnout.“

Mirek jen beznadějně vrtěl hlavou: „Víš přece dobře, že starý Dolejš přeje spíš dvoreckým hochům a nás nemá v lásce. Vždyť má mezi nimi

i dva syny. Nejraději by nás tu neviděl. Bude určitě rád, když dostaneme napráskáno! A pak,“ dodal skoro slavnostně, „nezapomínejte, že Rychlé šípy nikdy nevolají dospělé lidi na pomoc a že se ze svých kaší vyhrabou vždycky sami!“

„To se ví,“ dodal pokrytecky Rychlonožka, ačkoli měl ve skutečnosti na pomoc dospělých lidí v nouzi docela jiný názor.

„Myslím, že nám nezbyvá nic jiného,“ řekl Jarka, „než se vyspat ze vrátěk jako kluci, když mají poslední den školu, a co nejrychleji se rozutést na všechny strany. Koho chytí, toho chytí! Třináct proti pěti je přece jen ošklivá přesila a nikomu ji nepřeju!“

„Bude to asi nejrozumnější, co uděláme,“ souhlasně přikyvoval Mirek. „Nebudou vědět, za kým mají dříve běžet – a tak se nám snad šťastně podaří dostat se domů. Ale teď už neztrácejme čas! Správce by ještě mohl zamknout dvířka hřiště v domnění, že zde nikdo není, a my bychom pak museli lézt přes plot.“

Za tohoto rozhovoru se hoši obuli a oblékli. Jindra Hojer si ani teď neodepřel krásně si učesat pěšinku ve svých žlutých vlasech, které mu všechna děvčata záviděla, a Jarka Metelka si mimoděk zkusil několik boxerských výpadů proti neviditelnému nepříteli. Však za chvíli bude viditelný až moc!

„A teď do boje,“ pravil odhodlaně Mirek.

Všichni vyšli z kabiny, vymotali se z dřevěných šaten, všelijakých baráček a laviček, jež stály za hřišti, a dali se na cestu ke dvířkům.

Za nimi nastal vzruch. Ani jeden z čekajících hochů neodešel, Rychlým šípům naopak připadalo, že jich za dvířky přibýlo. Někteří hbitě povstávali ze země a dychtivě se tlačili k brance. Tonda Plíhal nejbližší hochy pánovitě odstrčil a výhrůžně si před vrátka stoupl sám.

Hoši Rychlých šípů kráčeli k vrátkům, jak nejlhostejněji dovedli. První šel Mirek Dušín, hrdý a klidný. Za jeho skoro atletickou postavou se krčili Červenáček s Rychlonožkou, připravení před dvířky vyrazit každý jiným směrem a předvést dvoreckým chlapcům vrcholné běžec-ké umění hochů z Druhé strany, jak se říkalo části města, kde bydlely Rychlé šípy. Jarka s Jindrou průvod uzavírali.

Nebyl by to však Rychlonožka, kdyby vydržel chvíli mlčet a do nikoho nerýpat, a tak, když byli již jen několik kroků od dvířek, rozmarně zahoukal na zamračené tváře dvoreckých chlapců:

„Aha – páni nám přišli gratulovat – že ano – och, och, to je od vás tedy milé...“

Mirek se zoufale na prostořekého Rychlonožku otočil, vždyť ta řeč byla jen přiléváním oleje do ohně, ale dříve, než mohl něco říct, smočil si ještě honem Červenáček, který s mistrně předstíraným zklamáním pravil:

„A jej – kde máte hudbu? A slavnostního řečníka?“

Snad ty poznámky opravdu nebyly myšleny nijak zvlášť zle. Ale rozohněným Dvoreckým stačily, aby zapůsobily jako jiskra v prachárně.

Před dvířky se ozval řev, za který by se nemuselo stydět ani stádo paviánů, dvířka se prudce otevřela, vysoký drátěný plot se zachvěl a prohnul nápořem těl a několik Dvoreckých, mezi nimi Tonda Plíhal, vpadlo do hřiště Rychlým šípům naproti.

Mirek Dušín ztratil přehled o ostatních. Přijímal rány jako muž, mnohé sám rozdal a snažil se s proudem na něho se sápadících chlapců proplout co nejrychleji vrátky ven, na volnou ulici. Tam to pak už nějak půjde. O Jarku se nebál, ten je silný a obratný. Také Jindra Hojer, ač mladší, ledaco svede. Ale ti dva plantážníci Červenáček a Rychlonožka, kteří svou protivnou ústnatostí docela netakticky a předčasně rozpoutali tady to peklo, ti mu dělali starost.

Rychlonožka zatím byl už několik kroků ze vrátek venku, ale právě v okamžiku, kdy chtěl dokázat, že má opravdu přiléhavé jméno, ho několikrát ruce strhly zpět, takže stěží stačil vyjeknout své ustrašené „jejkote, mankote...“

Nerovná bitka začala plnou silou teprve před drátěným plotem. To nebylo klubko – to byla masa těl bijících zdánlivě bez cíle kolem sebe a jen zasvěcenec by poznal, kdo je útočník a kdo přepadený.

Netrvalo to ani příliš dlouho – a přece Rychlé šípy dostaly pořádný výprask. Rány, které utržili Dvorečtí, byly k smíchu při porovnání s Rychlými šípy.

„Já vám dám slavnostního řečníka! Tady je ta hudba! Gratulovat si můžete sami!“ slyšeli hoši Rychlých šípů matně mezi řevem vykřikovat Tonda Plíhala.

Mirek a Jarka si proklestili cestu na ústupový běh, až když viděli, že ostatní tři chlapci už prchají směrem na Druhou stranu. Padlo ještě

několik ran i výhrůžek – a pak se prostranství před plotem vyklidilo. Oba hoši se setkali s Jindrou, Rychlonožkou a Červenáčkem až v jedné z ulic na Druhé straně.

„Dostali jsme to! Jedna nula pro Dvorecké! Prapory na půl žerdi!“ hulákal na ně nezmar Rychlonožka, i když na levé oko skoro neviděl, jak je měl nateklé.

Všechny nakazil svou dobrou náladou, jen Mirek se nesmál. Byl rozzlobený jako hned tak nikdy dříve. Ne pro ten výprask! Porážku dovedl snést! Ale důvod se mu nezdál být oprávněný. Sbíráání míčů na hřišti nesmí být přece výsadou jen některých hochů – a to ještě jen proto, že u těch hřišť snad bydlí. To by byla spravedlnost!

Mirek se v duchu rozohňoval víc a více. Jeho povaha, přímá a spravedlivá, nesnášela takovou křivdu.

„Proč nemluvíš, Mirku?“ zeptal se tiše Jindra Hojer.

„Snad nemáš dokonce vánoční náladu?“ zaútočil Červenáček, ale Jarka Metelka mu dal po straně znamení, aby raději mlčel. Vždyť „vánoční nálada“, to znamenalo trucování, rozmrzelost, hádky s ostatními – toho všeho byl Mirek přece dalek.

„Dnes už se mnou asi žádná zábava nebude,“ pravil Mirek trochu prudce a pokusil se o úsměv. „Ale zítra si povíme víc. Přijďte všichni do klubovny v pět odpoledne. A teď už domů! Je pozdě a doma by mohlo být pokračování toho, před čím jsme utekli ze Dvorců!“

Hoši se rozešli a porážku Rychlých šípů milosrdně přikryla tma.

Oběžník Rychlých šípů

2

Po výprasku ve Dvorcích bolela Rychlé šípy každá kůstka v těle. Rychlonožka si musel dokonce celou noc dávat obklady na oteklé oko a Jarka Metelka měl vykloubený palec na levé ruce.

Ale více než tělesná bolest trápilo Rychlé šípy vědomí té hanebné porážky. Taková ostuda!

„Já nepřečkám noc! Uvidíte, že ji nepřečkám,“ prohlásil slavnostně Červenáček ještě v ten neblahý večer, když se hoši rozcházeli, a mysl to doopravdy, protože ráno ani nemínil vstávat a hnul se z postele, teprve když se otec začal významně dívat po řemeni.

Zpráva o porážce Rychlých šípů druhého dne letěla po celé Druhé straně od úst k ústům. Snad ji viděl některý z jejich hochů, Dvorečtí jistě také nemlčeli a postarali se, aby se ta novina dostala na Druhou stranu co nejrychleji – a skutečně, po celý den se tu nemluvílo o ničem jiném než o té události.

Někteří hoši se Rychlým šípům proto tajně pošklebovali, jiní naopak ostře odsuzovali Dvorecké, kteří si s takovou nestydatou přesilou dovolili přepadnout početně slabšího protivníka.

Rajskou hudbou byla zpráva o výprasku pro uši Bratrstva Kočičí pracky, kterážto podařená společnost byla již z dřívějších dob silnou odpůrkyní Rychlých šípů. Její nejvyšší viditelný pán a velitel, zvaný Dlouhé Bidlo, který se po Štětináčově krátkém a neúspěšném vedení zase ujal kralování v Bratrstvu, se radostně šklebil, plácal se do kolen a snad již postě si toho dne opakoval nahlas: „Tak Rychlé šípy dostaly na frak! A podívejme se! Dostaly na frak!“

A pak se stalo ještě něco jiného. Tu zprávu do klubovny přinesl Jarka Metelka. Jeho tvář byla zrudlá spěchem.

„Představte si,“ volal již ve dveřích klubovny vzrušeně, „Mirku, poslouchej – tak už nepůjdeme sbírat míčky do Dvorců! Už si tam nevyděláme ani pětník! Slyšíte to? Už tam nesmíme. Na plotě visí vyhláška, že tam smějí sbírat míčky jen hoši, kteří mají zvláštní poukázky!“

„Jaké poukázky? A kdo to říkal?“ vyhrkl Mirek.

„Vím to od Stehlíka, má tam známé kluky. Nepřestanu tvrdit, že Stehlík byl vždycky spíš Dvorečák než Druhostraník, ale to je teď zatím jedno. A ty poukázky vydává starý Dolejš, správce kurtů.“

„Tak si seženeme poukázky – a je po problému!“ řekl klidně Jindra, ale Jarka již zase bouřil dál:

„Nedostaneš je! Nikdo z Druhé strany je nedostane, rozuměj tomu. Ty poukázky jsou vynálezem starého Dolejše a jejich účelem je vyřadit nás tam ze sbírání. Hrom aby ho za to po poli honil!“

„Stehlík nám je musí opatřit,“ řekl Červenáček. „Když bude chtít dokázat, že není zrádce Druhé strany, musí několik poukázek obstarat. Tady si je pak budeme půjčovat, to už se nějak zařídí.“

Ale Mirek Dušín s tím nesouhlasil. „Nestojím o jejich poukázky získané takovým způsobem. Taky by ostatně asi moc nepomohly. Jistě na nich musí být bydliště sběrače. A falešnou adresu psát nebudu, to si nemyslete!“

„Tak co tedy uděláš?“ zaškemral Rychlonožka.

„Něco se udělat musí,“ přimlouval se Jarka Metelka. „Druhá strana se nám směje, každý má na nás plno vtipů a Dlouhé Bidlo z Bratrstva Kočičí pracky na nás už skládá nějakou písničku. Začíná prý takhle: Poslouchejte, lidé drazí, přelegrační zprávu tu, Rychlé šípy byly bity jako žito na mlatu!“

Mirek zrudl a hoši na něho pohlédli s údivem, ač ta hanlivá písnička nebyla po chuti ani jim. Tak urážet jejich klub!

„Hlupači jsou to všichni!“ vykřikl Mirek nakvašeně, „vždyť nejde jen o nás. A nejde jen o těch několik korun, které se tam dají nasbírat! Tady je v sázce pověst celé Druhé strany. Jakým právem Dvorce z toho výdělku Druhou stranu vyřazují? Ty kurty jsou přece celého města, nejenom jedné jeho čtvrti. To je přece velká nespravedlnost.“

A to ti naši chytráci nechápou. Ale skládat písničky, dělat vtipy, na to jsou mistři!“

„Kdyby tě tak, Mirku, hoši od nás slyšeli,“ řekl Červenáček s obdivem, „každý by se na tu věc díval jinak. Poznal by, že se týká i jeho, všech!“

Mirek se již zase uklidnil. „Do rozhlasu mne s tou řečí nepustí, to vím,“ usmál se, „ale bylo by dobře, kdybychom každému chlapci z naší Druhé strany mohli nějak vyložit, jaké bezpráví se nám děje. Ale jak to zařídit?“

„Tak jim to napíšeme a bude to!“ vybuchl Jindra Hojer. „Ty to, Mirku, dovedeš říct tak pěkně. Napiš to, opíšeme tvou řeč několikrát, uděláme z toho takový oběžník, který půjde od kamaráda ke kamarádovi – nikdo si ho nesmí dát doma pod hrnek s kafem – a za dva dny bude celá Druhá strana všechno vědět.“

Panečku – to byl nápad! To je přece nejlepší způsob, jak každého uvědomit o spáchaném příkoří i o tom, co proti němu podniknout.

Mirkovi opravdu nedalo mnoho práce zprávu napsat. Než Rychlonožka přinesl od papírníka složku psacího papíru, měl již v hlavě načrtnutý začátek oběžníku, a když se pak rozepsal, pero se po papíře jen míhalo. Jedna myšlenka stíhala druhou, vývod vyplýval z vývodu. Ostatní hoši nestačili ani opisovat to, co psal Mirek přímo z hlavy.

Bylo to na dvě strany papíru a každý nezaujatý člověk musel uznat, že dvorečtí chlapci se ke zdejším hochům nikdy nechovali nějak zvlášť pěkně. Pošklebovali se dorosteneckému mužstvu SK Druhá strana, všelijak uráželi její obyvatele, svedli na ně každé rozbité okno, hledali kdekou záminku ke rvačce s Druhou stranou, ty spory o sbírání míčků na hřištích už se také táhly hezky dlouho – a nejednotní hoši z Druhé strany o žádné z těchto křivd nevěděli. Každý se po příkoří jen otřepal a Dvorečtí řádili dál.

Mirek v oběžníku vypočetl řadu takových případů. Skutečně se staly, nevymyslel je zde u stolu ze zlosti. A oběžník končil slovy:

„Rychlé šípy budou bojovat za práva Druhé strany ve Dvorcích. V nejbližší době vám touto cestou podáme další zprávu, co a jak jsme zařídili, uvědomíme vás o všem, co se stane dál. Ale žádáme vás, abyste nám pomohli. Obléhejte hřiště v Dvorcích, dožadujte se vstupu na sběr míčků, chodte v ulicích Dvorců ve trojicích a nedejte si líbit žádné urážky!“

Hoši si oddychli, když měli dopsáno. Rychlonožka pak na svém opisu ještě vymazal sedm kaněk, které tam udělal, Mirek zběžně opravil zapomenuté čárky a háčky – a všichni byli se začátkem zápasu spokojeni.

Kdo je za dveřmi?

3

Večer hoši Rychlých šípů všech pět stejných oběžníků roznesli.

Na každém oběžníku byla naléhavá výzva, aby ten, kdo oběžník obdrží, si jej důkladně přečetl, zařídil se podle jeho výzvy a hlavně aby dal oběžník zase rychle dál tomu, kdo jej ještě nečetl.

Zdůrazňovala se čest a kázeň druhostranských chlapců. „Jen zrádce oběžníky zahodí nebo dokonce odnese do Dvorců,“ bylo tam černé na bílém.

Každý z Rychlých šípů předal jeden z pěti oběžníků chlapci, kterého dobře znal, přičemž těch pět hochů vybírali tak, aby oběžníky putovaly současně do pěti různých směrů celé čtvrti.

Pak se Rychlé šípy vrátily do své klubovny, každý hoch ovšem zvlášť, podle toho, jak rychle se mu podařilo vybraného chlapce nalézt, vše mu vysvětlit a oběžník předat.

Ani Mirek sice neměl tušení, kolik hochů celkem asi v Druhé straně může být, ale přesto hoši počítali, jak rychle se oběžník asi bude šířit.

„To se dá snadno vypočítat,“ řekl Jarka Metelka, který šel vždy na všechno málem vědecky. „Kdyby takový oběžník dostalo do rukou

jen deset Druhostraníků denně, uvědomili jsme dnes o jeho obsahu vlastně padesát lidí.“

„Jak to – padesát?“ divil se nechápavě Rychlonožka.

„No, vždyť těch oběžníků máme pět, nebo ne?“ chytal se za hlavu Jarka. „A pětkrát deset je padesát!“

„Ale to šíření půjde ještě rychleji,“ mínil Mirek. „Takovou věc si jistě nikdo nenechá doma, tu přečte dost chlapců jen po cestě ze školy. A pak bude mezi dalšími běhat celý zbytek dne. Uvidíte!“

Rokovali ještě dlouho. Venku byla skoro tma, ale nerozsvítili. Jejich práce pro dnešek skončila a potmě se lépe povídalo i přemýšlelo, hoši se mohli víc soustředit na sprádání dalších plánů.

O mnoho dnů později, když vzpomínali na tu černou hodinku a na událost, která se při ní najednou zběhla, Jindra s Červenáčkem se vždycky přeli, kdo tehdy ty podivné kroky za dveřmi klubovny slyšel první. Ať to z nich však byl, kdo chtěl, jisté je toto:

Byla již úplná tma. V celém domě bylo hluboké ticho a také hoši chvílemi mlčeli. Rozhovor vázl.

A najednou Jindra pronesl přiškrceným hlasem: „Někdo je venku! Venku na chodbě!“

„Já jsem taky něco slyšel,“ tvrdil Červenáček. „A ještě dřív než Jindra. Někdo se plíží k našim dveřím.“

„Tak ticho, ať slyšíme!“

Hoši zatajili dech, nikdo se ani nepohnul a v klubovně by bylo slyšet i upadnutí zrnka písku.

Venku se ozvaly podezřele znějící kroky, jako když jde někdo po špičkách, plíživě. Neznámý návštěvník se zastavil těsně za dveřmi. Byl tak blízko, že hoši uvnitř slyšeli jeho dech. Byl namáhavý a prudký. Jeho majitel byl patrně starší člověk nebo rychle běžel velký kus cesty.

Ted' něco tropil na dveřích. Jako kdyby hledal kliku nebo zvonek, či tak nějak podobně.

A potom vše utichlo.

Hoši v klubovně seděli bez nejmenšího hnutí, ale podivný návštěvník za dveřmi zmlkl. A přece neodešel! Musí tam ještě stát, přimáčkнутý na dveřích. Neslyšeli ho odcházet.

Chlapcům nebylo volně u srdce. Bylo to tak podivné.

Kdo je to tam venku, ve tmě? A s jakými úmysly, proč sem přišel?

Pak se Mirek zvedl ze židle. Neskonale tiše a pomalu. Hoši spíše vycítili, než ve tmě uviděli, že vstal a centimetr za centimetrem se blížil ke dveřím.

Přiložil na ně hlavu. Návštěvníkův dech již neslyšel.

Chvilí váhal. Pak zvolna a nehlučně otočil klíčem v zámku. Jarka zámek právě nedávno mazal.

Mirek odemkl. Tiše stiskl kliku a začal pomalu otvírat dveře na chodbu. Slabá záře sporého světla petrolejové lampy z chodby vnikla na stěnu klubovny u dveří. Její skvrna se šířila, jak Mirek víc a víc rozšiřoval skulinu ve dveřích.

Jarka teď stál za ním a ostatní hoši se přiblížili ke dveřím. Mirek byl připravený dveře okamžitě celou svou silou přirazit zpět, kdyby z chodby hrozilo nějaké nebezpečí.

Ale zatím se nic nedělo. Dveře se otvíraly víc a víc – až bylo možné přehlédnout velkou část chodby.

Byla úplně prázdná. Ponurá v červenavém světle petrolejky, mlčenlivá, záhadná prázdnotou. Někdo tady ještě před chvílí byl. Všichni ho přece slyšeli přicházet – a nikdo odcházet!

„Podívejte – psaní!“ zvolal pak Mirek tlumeně, když jeho zrak padl na vnější stranu dveří. A skutečně! Bylo tam cosi bílého. Složený papír. Mirek jej sňal ze dveří i s připínáčkem a kvapně zavřel dveře a zamkl. Jarka zatím uvnitř rozsvítil lampu.

„Ukaž, co v tom je! Rychle! Přečti to,“ volali hoši o překot, všichni ještě však mimoděk přidušenými hlasy, skoro šeptem.

„Víme o všem, co podnikáte,“ četl Mirek. „Ale vy nevíte, jak blízko u sebe máte zrádce. Známe váš oběžník. Je schovaný u nás. Pěkně jste nás – hochy ze Dvorců – v něm pošpinili. Umíme ale také psát, a ještě i jiné věci. Začali jste to! Dobrá. Jednou nás budete na kolenou prosit, abychom boj zastavili! Dvorce.“

Kromě toho slovíčka „Dvorce“ nebyl na dopisu žádný podpis.

„Hledme, hledme,“ řekl Mirek zadumaně po chvilce tísnivého ticha, „tak se opravdu našel zrádce. Dvorečáci už o našem oběžníku vědí!“

Pak prudce pohlédl na hodinky na svém zápěstí a skoro až vykřikl: „To se ale dá vypátrat! Nejsou to ještě ani dvě hodiny, kdy jsme se odtud s oběžníkem rozešli. Poběžíme rychle každý k tomu, komu oběžník předal, a budeme sledovat jeho stopu. Dvorečtí napsali, že je oběžník u nich. Ten Druhostraník, u kterého stopa po oběžníku zmizí, je zrádce. Ten donesl oběžník do Dvorců!“

Hoši nečekali na další vývody. Vyběhli z klubovny a Mirek za nimi. Byli vzrušeni jako málokdy. A to na ně čekaly ještě jiné a podivnější události.

Neočekávaný úspěch

4

Následující dny bylo u Rychlých šípů rušno. Chlapci především pátrali po večerním návštěvníkovi, který jim připíchl na dveře klubovny výstrahu Dvorců a pak záhadným způsobem neslyšně zmizel. Paní domovnicková, vzata do křížového výsledku Jarky Metelky, jenž se v těchto věcech velmi vyznal, po krátkém rozpomínání připustila toto:

Ano, včera asi v tu dobu, co Jarka udává, někdo rychle běžel průjezdem z domu ven, právě když ona šla z ulice do domu. Byla už tma, neviděla postavě do obličeje. Neví ani, jestli to byl dospělý člověk, nebo chlapec. Šel, nebo snad běžel, velmi rychle a úplně tiše, jako kdyby se po dlažbě chodby vznášel. Teď – když se Jarka tak ptá – si matně vzpomíná, že postava něco nemotorně držela v ruce. Neví dobře, co to mohlo být, ba nemůže ani určitě prohlásit, že něco držela, ale připadalo jí to tak nějak.

To bylo vše, co se hoši dozvěděli.

„Já vám řeknu, co to bylo!“ řekl sebevědomě Jindra. „Ten Dvoreček, který přinesl výhrůžné lejestro, si za dveřmi klubovny zul perka, protože měl strach, že se za ním vyřítíme, až ho uslyšíme odcházet. A tak se vytratil od našeho prahu v ponožkách a to, čím mával v průjezdu při svém útěku, to byly jeho boty. A tím se vysvětluje jeho záhadné vypaření za našimi dveřmi!“

„Vypadá to dost pravděpodobně,“ připouštěl přemítavě Mirek, a protože nikdo z ostatních hochů nepřišel s lepším vysvětlením, zůstalo při tom.

Ostatně okolnost, kdo dopis ze Dvorců přinesl – jistě to byl nějaký Dvorečák –, nebyla ani tak důležitá jako to, kdo doručil oběžník Rychlých šípů do Dvorců.

Při pátrání po tomto tajemném zrádci Druhé strany však nastal takový zmatek, že nakonec skutečně nebylo možné se v tom vyznat, třebaže na začátku pátrání se úkol zdál být náramně jednoduchý.

Onoho večera, kdy byl oběžník Rychlých šípů roznesen a hned prozrazen Dvorcům, chlapci už nic nepořídili, třebaže se hned rozběhli k prvním pěti čtenářům oběžníku. Bylo totiž velmi pozdě a domovníci již zamykali domy. Jen Rychlonožka ještě vběhl ke „svému“ chlapci, jemuž oběžník doručil, do domu, ale v polovině schodů v domě zhaslo světlo a on měl co dělat, aby se vůbec dostal ven.

Druhý den byla celé dopoledne škola, a když Rychlé šípy odpoledne obnovily pátrání, byly již oběžníky asi v desátých rukou. Někteří hoši je předali někomu, jehož jméno ani neznali. Věděli jen, že je také Druhostraníkem. Ne, nebylo možné sledovat cestu oběžníku od jednoho čtenáře k druhému.

Rychlé šípy byly sice přesvědčeny, že některá z těch odpovědí „Dal jsem oběžník takovému čahounovi, nevím, jak se jmenuje“ je vlastně odpovědí zrádce, který se tím kryje před prozrazením. Ale takové odpovědi dostaly od mnoha hochů – a přece byl zrádce jen jeden z nich. Ale který?

Hlavní však bylo, že čtyři oběžníky kolovaly mezi hochy Druhé strany dále. Rychlé šípy je několikrát viděly. Byly již celé pošpiněné, mnohokrát přehýbané, ale písmo bylo docela dobře čitelné. Celý klukovský a dívčí národ Druhé strany již o nich věděl, povídalo se o nich na školních chodbách, v zákoutích ulic, na plázcích, kde se pěstovala kopaná, zkrátka všude tam, kde se sešlo několik hochů nebo děvčat. Každý si vypůjčení oběžníku zamlouval a ten, komu se oběžník dostal do rukou, to pokládal za štěstí.

Rychlé šípy teď dostávaly mnoho ústních i písemných vzkazů od různých hochů zcela neznámých jmen i ze vzdálenějších končin Druhé strany. Každý přinesl nějakou zprávu, událost, vždy pak v tom byla samozřejmě zamíchaná dvorecká záležitost.

Kromě Mirka byli zájmem, s jakým se oběžník setkal, hoši Rychlých šípů přímo nadšeni. Jen Mírek namítal, že se oběžník čte spíše ze zvědavosti než ze zájmu o věc samotnou.

„Jen se jděte podívat ke hřištím do Dvorců,“ dokládal trpce, „jestli tam uvidíte někoho od nás, z Druhé strany! Nikdy tam není ani noha. Každý sedí zalezlý, vystrašený doma. Druhostraníci teď nepáchnou ani do dvoreckých ulic, natožpak ke hřištím. Každý má pro nás plno zpráv, každý chce, abychom dál psali, co jsme zařídili, ale sám si nemočí nikdo!“

Byla to skoro pravda, Druhostraníci v té věci nebyli zrovna podnikaví a průbojní. Mnohým chyběla chuť k odporu proti Dvorcům jen proto, že oni sami se o výdělek na dvoreckých hřištích nezajímali. Nechodili tam dřív, nebudou tam chodit zase! Takhle uvažovali. Ale zápas Rychlých šípů s Dvorcí a se správcem hřišť, starým Dolejšem, bavil a zajímal každého.

A tak Mirek psal Druhé straně další dopis. Shrnul v něm vše, co se stalo od napsání dopisu prvního, co Rychlým šípům kdo závažného sdělil, zmínil se o tajemném zrádci, kterého Druhá strana chová ve svém středu, a vyčetl Druhostraníkův jejich nevšímavost k celému případu.

A zase se všechno opakovalo. Zatímco první dopis ve čtyřech vydáních, umouněný, roztrhaný a teď skoro již nečitelný zmizel kdesi mezi Druhostraníky, druhý dopis Druhá strana přijala s jásotem a nadšením, zase celkem pětkrát napsaný. Druhostraníci pravověrní byli potěšeni, že Rychlé šípy vzaly do ochrany čest Druhé strany. Druhostraníci lhotejní, nepodnikaví – a těch byla, bohužel, převážná většina – se na dopis Rychlých šípů dívali jako na zábavné počteníčko, které jim zavdávalo příležitost k mnohým klípkům. Vždyť se odtud dozvídali, koho, kdy a kde spráskal některý Dvorečák a co o kom Dvorečáci urážlivého řekli!

Mirek už vážně chtěl všeho nechat, vzdát se marného zápasu, když kteréhosi dne celá věc vzala na sebe jinou tvář. Kdyby byl Mirek jasnovidec, věděl by, že ta změna je jenom předehrou k velkým událostem, které měly teprve přijít, tak jako byl docela nepatrnou předehrou celý ten boj s Dvorcí o několik korun, vydřených honičkou za bílými míči.

Veliké a děsivé tajemství leželo zaprášené někde ve spleti ulic města, v tajemných zákoutích, dvorech a věžích. Tajemství, kolem kterého přecházely celé generace hochů, až osud rozhodl, aby Rychlé šípy začaly nevědomky rozplétat jeho vlákna, zamotaná a zpuchřelá.

Jarka dostává nápad

5

Někteří hoši a děvčata, když museli delší dobu čekat, než se k nim oběžník Rychlých šípů dostal, to Rychlým šípům zazlívali, jako kdyby za to mohly.

V blízkosti Jarky Metelky bydlel bohatý chlapec Vláda Prokš, který s Jarkou občas na ulici, když se potkali, prohodil nějaké slůvko. Ten se na Jarku docela vážně rozhněval, že mu nedonesl druhý oběžník jako prvnímu, a přestal si ho úplně všímat. Ale pak se usmířil a jednoho dne zastavil Jarku na ulici se slovy:

„Dám vám na klubovní účely vřdycky korunu za každý oběžník, který mi dáte číst ještě v den jeho napsání! Co tomu říkáš?“

„Korunu? Korunu jsi povídal?“ vydechl Jarka a oči mu zamžikaly náhlým nápadem, vzniklým z Prokšova návrhu.

Vláda ovšem nevěděl, co Jarku právě napadlo, a tak opakoval:

„Ano, korunu! Můžeš mi věřit. A jestli chceš, dám vám tu korunu už napřed.“ Sáhl do kapsy a vylovil koženou tašku. Všichni hoši z okolí ji znali. Bylo v ní vždy tolik peněz, kolik průměrný chlapec v Druhé straně neměl ani o svých narozeninách. Ano, Jarka mu klidně mohl věřit! U Vládi Prokše nebyla o korunu nouze.

Ale Jarka chvatně odstrčil Vládovu ruku s otvíranou taškou.

„Ještě ne!“ pravil přitom zamítavě. „Až ten třetí oběžník přijde. A možná že taky přijde místo oběžníku něco jiného,“ dodal záhadně.

Vláda Prokš se chtěl ještě něco zeptat, ale než mohl otevřít ústa, vykřikl Jarka rozjařeně: „A teď letím do klubovny, bude tam dnes hodně práce! Na shledanou!“

Nechal Prokše stát uprostřed ulice a skoro doslova – právě tak, jak to řekl – se rozletěl tam, kde se podle Prokšových mlhavých vědomostí nacházel dům s klubovnou Rychlých šípů.

V klubovně samozřejmě nikdo nebyl, protože na dnešní den nebyla svolána žádná schůzka. Jarkovi to však nevadilo. V domě bydlel Rychlonožka s Červenáčkem a Jarka si věděl rady.

Zaklepal na dveře u Červenáčkovy bytu, kde byl také vždy klíč od klubovny, a napjatě čekal.

„Dále!“ ozval se podivný hlas zvnitřku a Jarka stiskl kliku u dveří. Octl se v kuchyni, ale marně pátral po Červenáčkově mamince nebo vůbec po někom, kdo ho vyzval ke vstupu. Kuchyň byla úplně prázdná.

Ale kdepak, už ne. Jarka právě zahlédl zpod postele vykukovat Červenáčkovy nohy. Červenáček zrovna lovil pod postelí svou oblíbenou červenou čapku, kterou by nejraději nosil i doma. Bohužel maminka s tatínkem neměli pro tuto důstojnou ozdobu Červenáčkovy hlavy nejmenší pochopení – a tak první, co vždy následovalo po Červenáčkově příchodu s čapkou na hlavě domů, bylo, že mu ji maminka strhla z hlavy a hodila daleko pod postel, až ke zdi do kouta. Tam pak čapka vždy odpočívala do té doby, než si Červenáček usmyslel jít ven.

Jarka teď žertem dělal, jako když Červenáčkovy nohy nevidí, a zeptal se: „Prosím vás, není doma Červenáček?“

„Kdepak,“ zaznělo zkormouceně zpod postele. „Právě startoval na Měsíc. Copak jste mu chtěl, mladý pane?“

Jarka stěží zatajoval smích, ale přece ještě stačil poměrně lhostejně odseknout: „Ale nic! Jenom jsem mu přišel říct, že je korunovaným plantážníkem všech plantážníků a že až ho uvidím, tak mu...“

Dál se nedostal. Červenáček se bleskurychle vybatolil zpod postele, rozchechtaný, a vrhl se zuřivě na Jarku. Chvilí se tak žertem dost ostře potýkali, ale Jarka příliš pospíchal, než aby měl pro Červenáčkovy zápasnické hmaty pochopení.

„Dej si placku na čelo! Dej si placku na čelo,“ vykřikl, když Červenáčkovy předstíraná zuřivost nebrala konce. Výzva s plackou na čele byla okřídleným rčením Rychlých šípů a používala se vždy, když se měl někdo uklidnit nebo vůbec s něčím přestat. Také na Červenáčka teď hned účinkovala.

„Potřebuju vás všechny do klubovny,“ mluvil pak chvatně Jarka. „Je doma Rychlonožka? Ať doběhne k Mirkovi a Jindrovi, je to strašně důležité. Budete koukat!“

Červenáček z legrace udělal pitvorně přihlouplý obličej, z něhož by nezasvěcenec usuzoval na mírnou slabomyslnost, ale pak se už dlouho nevyptával, strčil Jarkovi do ruky klíč od klubovny a oba vyběhli na chodbu.

Byli tu všichni zakrátko, překvapení tím nenadálým Jarkovým zavoláním. U Rychlých šípů platilo pravidlo, že k mimořádné schůzce mohl klub svolat každý, ale jen z důležitého důvodu. Naposledy se to přihodilo asi před půl rokem. Až dnes najednou tady Jarka...

„Nezlobte se na mne, že jsem vás zavola,“ začal teď rozpačitě, „ale dostal jsem nápad, který – myslím – je přímo úžasný!“

„No, to teď nech, my ti ho pak pochválíme sami,“ přerušil ho mrazivě Rychlonožka a Červenáček potají vyprskl.

„Tebe se o tu pochvalu prosit nebudu, ty buřiči!“ odsekl mu Jarka, ale hned pokračoval: „Dnes mi Vláda Prokš nabídl korunu za to, když mu dám jako prvnímu číst náš další oběžník. Prý by nám tu korunu dal i za každý nový!“

„A můj ty Ferdo kudrnatý, má ty palice nešťastná,“ spustil zase Rychlonožka náрек, „a proto jsi nás sem zavola? Tak sis měl tu korunu vzít a bylo by!“

„Počkej, ještě jsem nedomluvil,“ utěšoval ho ledově Jarka, „ostatně můžeš jít domů, když tě to nebaví!“

Bylo štěstí, že hoši Rychlých šípů rozuměli legraci, nebyli urážliví a hned nehrozili vystoupením z klubu.

„Podívejte se: celá Druhá strana se pere o naše oběžníky. Každý je chce číst. Dává se nám dokonce koruna jen za to, aby oběžník přišel dřív než k ostatním. Ten zájem se jistě nezmenší – a naopak, zvětšil by se, kdyby – kdyby –“

„Kdyby?“ opáčil Mirek zvědavě.

„No, kdyby – tedy jako – jak bych to řekl – kdyby v těch oběžnících bylo ještě něco víc – víte, já nechci tvrdit, že by Mirek nepsal ty oběžníky dobře, to ne,“ dodal Jarka chvatně, „ale jisté je, že jenom s drbáním dvoreckých kluků bychom dlouho nevydrželi. To by Druhou stranu zakrátko přestalo bavit!“

„Ale já přece nepíšu naše oběžníky pro něčí zábavu,“ trochu uraženě přerušil jeho výklad Mirek. „Já je psal proto, abych vytrhl všechny hochy a děvčata naší čtvrti z jejich nevšímavosti k nespravedlnostem Dvoreckých.“

„Sám však přitom doznáváš, že to nikam nevede,“ útočil Jarka. „Každý si oběžník jen přečte, zakývá hlavou – a nic víc se nestane. Devadesáti devíti procentům ze sta je tady v Druhé straně lhostejné, jestli si zase vymůžeme sbírání míčků ve Dvorcích, nebo ne, protože těch devadesát devět procent kluků a holek od nás je tam stejně nechodilo sbírat. O naše oběžníky a o náš zápas se zajímají jen z fandovství, jen ze zvědavosti, jak to dopadne!“

„A čeho chceš tedy docílit tím, kdybys změnil obsah těch Mirkových oběžníků?“ ptal se nechápavě Jindra.

„Nahradit si ušlý zisk za sbírání míčků ve Dvorcích! Podívejte se, představuju si to takhle,“ rozvíjel plány Jarka. „Změníme své oběžníky na takový věstník Druhé strany. Stane se z nich jakási psaná a stále pokračující kronika, kterou dáme do oběhu v pěti opisech jednou týdně. Bude v ní všechno možné, co se týká našich ulic a života v nich.“

Samozřejmě dospělých si ve své kronice pokud možno nebudeme všímat, aby nám nikdo nepřišel pohladit holí záda, a...“

„Ale jak s tím psaním událostí chceš nahradit ty Dvorce, to opravdu nechápu!“ odvětil zoufale Červenáček a pošoupl si čapku do týla. Klubovna byla jediná místnost, kde se mu povolovalo mít ji na hlavě.

„Taky vysvětlím,“ ochotně ho ubezpečoval neúnavný Jarka.

„Věstník bychom nepsali už jen tak pro celou čtvrť. Teď bychom nebojovali za její zájmy, ale připravovali bychom jí zábavu. A proto bychom to nedělali zadarmo. Každý, kdo by chtěl věstník číst, by musel za půjčení něco zaplatit. Třeba deset haléřů. Když bude věstník dobře napsaný, každý ten desetník rád dá.“

Rychlonožka – který již delší dobu bez přerušování napjatě poslouchal – teď se zájmem vykřikl: „To by mohlo být opravdu dobré! Hledte: napsali bychom těch věstníků pět stejných. Kdyby se o ně zajímalo třeba jen sto Druhostraníků dohromady, už to bude deset korun!“

Jarka byl rád, že se Rychlonožka jeho nápadu zastal, ale jeho plán se kupodivu zamlouval všem, i Mirkovi. Každý teď k němu připojoval své návrhy a jak zařídit kolování věstníku. Co by se do něj mělo psát. Kolik by měl mít stránek. Kdo by do něj kreslil obrázky. Jak to zařídit, aby se žádný z pěti věstníků neztratil.

Rokovali tak ještě dlouho. Pro Červenáčka a Rychlonožku si musely do klubovny přijít maminky, volaly je k večeři.

Byla již tma, když se hoši rozcházel. A Jarkův nápad nenechal nikoho z nich dlouho usnout.

Kdo mohl tušit, že přijdou večery, kdy nebudou usínat pro jiné a vážnější věci?

Kdo to mohl tušit? Kdo to mohl tušit?

TAM–TAM zvučí

6

Přejít od plánu k činu Rychlým šípům nikdy netrvalo dlouho!

Hned druhý den odpoledne, sotva měli všechny úkoly do školy hotové, sešli se hoši – plní chuti, nápadů a nadšení – zase ve své klubovničce a začali pracovat na věstníku. Papír, pera, inkoust, barevné tuše i nitě na sešity byly připraveny – jen začít psát. Nadšení nesdílel pouze klubovní pes Bublina, získaný coby zatoulané psisko Rychlonožkou. Spokojeně si hověl poblíž kamen a jen tu a tam pozvedl hlavu, když v klubovně zaslechl něčí nadšený výkřik.

„Ale musíme tomu oběžníku dát nějaké jméno,“ řekl Jindra. „Nebudeme mu přece říkat jenom oběžník nebo věstník... To by nic nebylo!“

„To se ví,“ vykřikl vášnivě Rychlonožka. „Nazveme věstník třeba Drby ulice nebo Třesky plesky či tak nějak podobně!“

Červenáček zase udělal svůj slabomyslný výraz, který vždycy všechny rozchechtal. Rychlonožkovy názvy se nikomu nelíbily. Padlo několik jiných, každý se snažil nějaký název vymyslet, ale žádný se nezdál být přiléhavý, odůvodněný. Jméno mělo být krátké, aby se dobře vyslovovalo, ne legrační, protože by věstník zesměšňovalo, a nějaké neobyčejné, zvláštní.

Pak to rozhodl Mirek: „Víte, jak si sdělují zprávy domorodci v tropech? Mají všelijak vykotlané ohromné kusy dřev, do kterých tlučou dřevěnou palicí. To podivné bubnování je slyšet na hodinu cesty do další domorodé vesnice, kde zprávu odposlouchávají a signalizují ji dál. A dřevo, do kterého se tluče, se jmenuje TAM–TAM. Pojdme tak

říkat i našemu věstníku, který bude přece taky takovým dorozumívadlem mezi Druhostraníky!“

„Ano, ano, TAM–TAM, ať žije TAM–TAM, to je přece nápad!“ křičeli hoši pochvalně. Mirkův návrh byl všemi hlasy přijat.

A pak se pustili do práce. Nebyla snadná, protože Rychlé šípy chtěly předložit Druhé straně práci opravdu hodnotnou. Proto také trvala několik odpolední.

Obrázky do všech pěti opisů kreslil Červenáček. Vyznal se v tom dokonale, zdědil to umění po svém otci, malíři. Jeho mísení barevných tuší bylo nenapodobitelné, kreslené tváře měly výraz a záhlaví věstníku s vkresleným nápisem „TAM–TAM“ bylo prostě úžasné.

Na první stránce byla Mirkova předmluva k druhostranským hochům a děvčatům, pak následovaly různé zprávy. Kdo, jak, s kým a kde hrál „hlavičky“, na kterém plácku je umluven fotbal, kdo s kým začal nějaký spor, mínění Rychlých šípů o tomto sporu, kdo v něm má pravdu, vyzvěděné podrobnosti o různých událostech ve Dvorcích, výzvy k všelijakým výměnám, které si dali do TAM–TAMU napsat někteří hoši, když se o něm dozvěděli z ústních vyprávění Rychlých šípů, atd. A zlatým hřebem TAM–TAMU bylo dobrodružné vyprávění Rychlých šípů o tom, jak jejich klub kdysi vznikl za pronásledování Černými jezdci.

Byla to pro Druhou stranu opravdu veliká událost, když Rychlé šípy s TAM–TAMEM vyrukovaly. Kolování věstníku bylo dobře zařízeno. Jeho vydání bylo předem oznámeno, a kdo měl zájem o jeho přečtení, předem se přihlásil u Rychlých šípů a zaplatil deset haléřů. Z těchto přihlášek – podle jejich bydliště – bylo seřazeno pět linek, na kterých si zájemci TAM–TAM předávali jako štafetu. Nikdo neměl mít TAM–TAM u sebe déle než hodinu. To se zaznamenávalo na zadní straně, kde do okénka čtenář napsal, kdy TAM–TAM obdržel a předal. Po deváté hodině večerní končila povinnost předat TAM–TAM ještě tentýž den dále, začínala zase až příští den od druhé hodiny odpolední. Ale Druhostraníci, kteří se ke čtení TAM–TAMU přihlásili, byli na něj tak nedočkaví, že si už napřed chodili k svému sousedovi na lince, od kterého jim měl přijít. A tak šlo kolování ještě rychleji, než bylo od Rychlých šípů vyměřeno.

První linka, po které běžel TAM–TAM psaný Mirkem, směřovala na stranu, kde ležely Dvorce, a měla čtrnáct čtenářů. Druhá, běžící

opačným směrem, měla čtenářů devět. Zato třetí linka, která zabíhala do vnitřní části čtvrti, měla čtenářů dvacet sedm. Dohromady všech pět linek soustřeďovalo sedmdesát osm Druhostraníků, kteří si svůj zájem o dění v městě dovolili zaplatit desetníkem.

Ale obliba TAM-TAMU stoupala a při jeho dalším sešitě už byly jeho linky obohaceny o další zájemce. Teď jich bylo již přes sto. Byl také zpestřen jeho obsah a zdokonaleno kolování. Všech pět sešitů nyní opatřil Rychlonožka tvrdými deskami, aby se sešity příliš nemačkaly a déle vydržely. První TAM-TAMY se vrátily Rychlým šípům značně poškozené, třebaže nechyběl ani jeden list.

Psaní a malování TAM-TAMU se pak Rychlým šípům stalo nejen zdrojem příjmů, ale i pramenem zábavy a pocvičení ve slohu, vtipu i psaní.

Dvoreckým nedal TAM-TAM spát a brzy spatřil světlo světa jejich vlastní věstník, zařízený jako TAM-TAM. Jmenoval se Sběrač. Znamenalo to, že jej píší sběrači míčků i že sbírá zprávy po celém městě.

Byla to ostrá konkurence. Pisatelé Sběrače pod záminkou, že Rychlé šípy půjčují TAM-TAM několika zájemcům ve Dvorcích, začali shánět svoje zájemce zase v řadách Druhostraníků a dost se jim to

dařilo. Někteří Druhostraníci, zejména ti, kteří byli až na konci některé z pěti linek TAM–TAMU a dostávali jej proto později, dali přednost Sběrači jen proto, že ten ještě neměl tolik zájemců a oni se k jeho pročtení dostali mnohem dřív. Často pak vznikaly velké debaty a přeniče, který věstník je lepší, zda TAM–TAM, či Sběrač. Rychlé šípy musely po každém novém TAM–TAMU svých pět linek trochu upravovat. Vždy se přihlásil či zase naopak odhlásil někdo další. Na zadní straně každého TAM–TAMU byl přesný seznam jmen a adres „stanic“ (to jest zájemců), po nichž měl sešit proběhnout. Sběrač všechny tyto praktiky a vynálezy Rychlých šípů přesně napodobil a Rychlé šípy to samozřejmě trochu zlobilo, i když každý viděl, že se Sběrač nezmůže na samostatný vlastní nápad a že se po TAM–TAMU vlastně jen ubože opičí.

Ale někdy Sběrač přinesl přece jen něco pěkného, a to pak mrzelo Rychlé šípy ještě více, protože po každém takovém úspěchu Sběrače hned ubylo – alespoň na čas – více či méně čtenářů TAM–TAMU, a tím se zmenšil i výtěžek dřiny s jeho psáním spojené.

Zpočátku měl TAM–TAM dost věcí, o kterých by psal. Nouze o drobné a sportovní zprávy z města nebyla nikdy. A napínavou část četby TAM–TAMU čerpaly Rychlé šípy ze své slavné minulosti, naplněné tak často vzrušujícími událostmi, že se o ně zajímal i jistý časopis pro mládež, který je v obrázcích uveřejňoval na svých posledních stránkách.

Ale pak se jejich příhody pomalu vyčerpaly a hoši Rychlých šípů cítili, že musí opatřit pro TAM–TAM něco nového, aby udrželi zájemce. Nežili teď' ničím jiným než prací pro TAM–TAM. Byla mnohdy perná a nevděčná, že ji často ani ta hromada desetníků nemohla dobře zaplatit. Ale Rychlé šípy svůj TAM–TAM milovaly a nehleděly ani tak na zisk jako na spokojenost těch, kteří se o jejich věstník hlásili.

A ve snaze přinést jim v TAM–TAMU něco nového se hoši Rychlých šípů zapletli do událostí tak podivných a záhadných, že jim často až mráz běhal po zádech. Ale oni již nemohli couvnout, vír těch pravzvláštních příhod je táhl víc a víc, až nakonec došli k netušeným objevům.

Ježek v kleci

7

„Tak se prý zase ukázal ježek!“ volal hned Jarka Metelka, když přiběhl do klubovny, kde se mělo právě začít pracovat na šestém čísle TAM-TAMU.

Mirek prudce zdvihl hlavu, až dosud skloněnou nad různými lejstry. „Co to povídáš?“ vykřikl pochybovačně i překvapeně zároveň. „Ježek v kleci? To snad není možné!“

„Ale je! Taky jsem tomu nechtěl věřit,“ vykládal Jarka dál. „Ale říkal to Standa Bártů a ten nikdy nelže. Dole u tržnice je toho prý plno, každý o tom mluví!“

Mirek začal kvapně skládat papíry a všechny potřeby, které zde byly připraveny k výrobě šestého TAM-TAMU, a vzrušením skoro až křičel: „Ale to musíme přesně vyšetřit, co, kde a jak, to bude něco pro TAM-TAM! Jdeme tam, všeho nechte!“

Jeho spěch a nedočkavost nakazila všechny ostatní. Ale nebylo divu, „ježek v kleci“ byl starý a podivný případ, který nadělal ve městě za minulá léta hodně vzruchu.

Ježek v kleci nebylo žádné zvíře, jak by se snad dalo soudit podle toho zvláštního názvu, který dovedl Rychlé šípy vyvést z míry. Ne, nebylo to docela nic živého! Říkalo se tak jakémusi kovovému pouzdru, které mělo po celém povrchu podélné otvory, táhnoucí se od jednoho konce pouzdra k druhému. Některý výřez byl skoro neznatelně užší než druhý, jiný zase širší. Také na obou koncích pouzdra bylo po jednom kulatém otvoru. Takový popis se alespoň zachoval.

Uvnitř tohoto podivného neotvratelného pouzdra byla hvězdice, rovněž kovová, s rohy na všechny strany. Volně se v pouzdře pohybovala, při každém vzetí do ruky o ně zvonila svými rohy, ale nebylo možné, aby úzkými otvory prošla z pouzdra ven. Bylo to naprosto vyloučené.

A přece se prý občas hvězdice dostala ze svého kovového vězení ven! A pouzdro se přitom nijak neporušilo, ani hvězdice se nerozložila nebo nerozlámala.

Když se jisté rohy hvězdice zaměřily k určitým otvorům v pouzdře a všelijak se nakláněly a vytáčely v různých úhlech, zatímco ostatní rohy hvězdice chvílemi vyčnívaly z pouzdra jinými jeho otvory ven, podařilo se hvězdici jedním z otvorů pouzdra hladce vyklouznout ven a podobným způsobem se opět dostat zpět.

Vzhledem k počtu rohů hvězdice i k množství otvorů v pouzdře a skoro nevyčerpatelné možnosti pohybů hvězdice v něm se naskýtal snad statisíce a statisíce různých postavení hvězdice v pouzdře. Z těchto nekonečných možných kombinací jen jedna byla správná; umožňovala hvězdici proklouznout ven i dovnitř.

Tento hlavolam, vzácný to starožitný kousek neznámého kovodělníka, byl jistě stvořen pro třibení mysli a pěstování trpělivosti. Jiný účel se mu nepřikládal.

Kdysi, prý před mnoha lety, žil ve městě podivný hoch, jemuž ježek v kleci patřil. A ten jediný prý uměl dostat hvězdici z pouzdra ven. I někteří otcové nynějších hochů o tom vyprávěli.

Pak ten podivný chlapík zmizel. Snad se odstěhoval, snad umřel – to se v ústním podání nedochovalo. A s ním zmizel i hlavolam. Potom se prý po letech ježek v kleci ještě někde objevil, snad ho vykopali v zemi při přestavbě nějakého dvorku nebo při čištění podstřešních půd, a bylo o něj svedeno několik velikých bitev mezi tehdejšími Druhostraníky a hochy ze Stínadel, kteří si říkali a dodnes říkají Vontové.

A ježek v kleci zmizel zase. Jeho krátké zjevení, spojené s různými nevysvětlenými okolnostmi, se podobalo blýsknutí jehly v kupě sena při hledání.

Na tajemný hlavolam, po kterém kdysi toužili všichni hoši a děvčata z města a který onen chlapík, který jeho záhadě tak rozuměl, nechtěl dát za živý svět, se pomalu zapomínalo. A zapomnělo by se snad docela,

kdyby někdy, jak léta mýjela, občas některý chlubil, když chtěl na sebe upozornit, nezpůsobil planý poplach zprávou, že někde u někoho ježka v kleci zahlédl.

„Nejhůř přitom dopadl Marynčák,“ vykládal cestou k tržnici Mirek spíše k Jindrovi Hojerovi než k ostatním. Jindra se totiž přistěhoval do města teprve před třemi roky a skoro nic z událostí, jež se zde seběhly dříve, neznal.

„Roztroubil do světa, že o ježku v kleci ví, a dokonce dělal takové všelijaké narážky, jako kdyby hlavolam měl u sebe! To už jsou čtyři roky. Celé město tenkrát bylo vzhůru a o Marynčákovi i jeho nálezu se mluvilo od rána do večera.“

„A opravdu Marynčák ježka měl?“ ptal se dychtivě Jindra.

Mirek zavrtěl hlavou. „Starou bačkoru měl, žádného ježka! Vontové by ho od něj dostali, kdyby byl u něj! Přišli k němu a žádali, aby jim ježka vydal dobrovolně. Patří pryč do Stínadel, kde se poprvé objevil.“

Marynčák byl trochu poplašený. Víš dobře, že Vontové jsou zvláštní kasta a že není radno si s nimi něco začínat. Ale on si snad myslel, že se mu nemůže nic stát nebo co – a tak se pořád jen smál, všelijak se vykrucoval – no – a pak to začalo!

Vontové za ním šli všude jako stíny. Vracel se domů s modřinami, celý potlučený. Přepadali ho na cestě do školy i ze školy, a ještě když už vcházel do domu, kde bydlel, často na něj ze vrat vyrazil některý z Vontů. A pořád ho vyzývali, aby jim ježka odevzdal, jinak že se jeho utrpení neskončí. Marně se Marynčák zapřísahal, že hlavolam nemá, že tu zprávu rozhlásil jenom žertem. Vontové mu nevěřili!

Trvalo to hrozně dlouho. Snad čtrnáct dní, už si to přesně nepamatuju. Pak se o všem dozvěděl Marynčákův otec a vyhrožoval Vontům policií. O dva z nich jednou přerazil hůl, když si Vontové troufli na Marynčáka i v jeho doprovodu. Vontové se nezalekli ani dospělého člověka.

Marynčákův tatínek tedy celou věc skutečně udal. Přechody ulic ze Stínadel k nám obsadily policejní hlídky. Marynčák sám chodil do školy i ze školy pod dohledem Dlouhého v přilbě (tak se na Druhé straně říkalo policistům, a byla to docela čestná přezdívka, obdivující vysoké postavy strážníků) a mimo školu nikam nechodil. Směrem ke Stínadlům se neodvážil ani pohlédnout!“

Tady se Mirek ve svém hovoru odmlčel, ale Jindrovi to nestačilo. „A jak to dopadlo? Co se stalo pak?“ dorážel na Mirka.

Rychlonožka převzal vyprávění. „No – to už pak bylo všechno,“ řekl. „Vontové zase zmizeli ve svých stínadelských uličkách. Marynčák měl pokoj a žlutý špendlík Druhá strana nespátřila snad půl roku.“

Žlutý špendlík byl totiž odznakem Vontů, hochů ze Stínadel.

Obyčejný špendlík, se skleněnou žlutou hlavičkou, nosili vždy a za každých příležitostí na klopě kabátu či na tričku nebo košili.

Chlapci ze Stínadel se nikdy nemíchali mezi hochy z jiných čtvrtí města. Byla to kasta sama pro sebe, pyšná, výbojná, pro všechny ostatní záhadná a nechápaná i obávaná.

Svůj název „Vontové“ dostali stínadelští hoši podle Vojtěcha Vonta, podnikavého chlapce, který před mnoha a mnoha lety sdružil všechny hochy ve Stínadlech do společného zápasu proti všem nactiutrhačům z jiných čtvrtí města. Název čtvrti Stínadla dával totiž mnohým posměváčkům z okolí příležitost k všelijakým pichlavým poznámkám o hanebné minulosti této čtvrti a stínadelští hoši se právem cítili uraženi, když o nich někdo roztrušoval, že bydlí na bývalém popravišti nebo že jsou potomci popravčích mistrů, s nimiž není radno se stýkat.

Byly to slavné a veliké řeže pod vedením samotného Vojtěcha Vonta v těch nezapomenutelných letech! Mnohý z otců dnešních hochů o nich dodnes povídal a Vojtěcha Vonta osobně znal.

Pak Vojtěch Vont vyrostl, ale jím vytvořené semknutí stínadelských hochů nepovolilo. Vybral za sebe schopného nástupce, mladého odvážného chlapce, který se postavil v čelo Stínadelských. A třebaže potom již jejich hlavní činnost nespočívala v bitkách s hochy z jiných čtvrtí, bylo ve Stínadlech pro Vonty – jak se nazývali tamní hoši na památku svého prvního náčelníka – stále dost práce i zábavy.

A vždycky když ten, kdo stál v jejich čele, dorůstal, vzdal se svého náčelnického místa, tak jako to udělal kdysi Vojtěch Vont. Někdy byla volba Velkého Vonta, tj. náčelníka, spojena s vnitřními rozbroji. Zájemců o toto místo bylo víc a mínění o nich se různilo. Když nerozhodlo ani slovo odstupujícího Velkého Vonta, zpravidla nastával boj mezi hochy dychtícími po náčelnictví. Způsob a předpisy boje znali jenom nejbližší spolupracovníci Velkého Vonta. Ostatní se o nich spíše jen dohadovali, kombinovali z kusých a neochotných narážek

těch, kteří byli při tom. Také o odznaku a symbolu, jež si Velcí Vontové při svém střídání předávali jako doklad toho, že jedině oni dva jsou Velcí Vontové, jeden odstupující, druhý přicházející, nebylo mnoho určitých zpráv.

Ale z území Stínadel se nedostalo ani to málo, co bylo obyčejným Vontům známo o těch věcech, týkajících se Velkého Vontství. Stínadelští měli tuhou kázeň a svou tajuplnost proti všem ostatním čtvrtím města střežili dokonale.

Kdo byl jednou Vontem a odstěhoval se ze Stínadel, ztrácel vontskou příslušnost a už nesměl nosit žlutý špendlík, ale rád se do Stínadel vracel. A svým novým kamarádům v novém bydlišti neřekl ani slůvko z toho, co se týkalo Vontů. Každému bývalému Vontovi zcela stačil jen tajený údiv těch, kteří Vonty nikdy nebyli, a jejich marné lákání, aby jim vyprávěl něco z tajemného vnitrozemí stínadelských uliček a zákoutí. Ostatně ve Stínadlech bydleli pouze samí starousedlíci, kteří se jen velmi neradi stěhovali. Opravdu, na prstech jedné ruky by se dali spočítat hoši, kteří museli za poslední rok odložit žlutý špendlík, protože už nebydleli ve Stínadlech.

Také o Vontech se teď Rychlé šípy rozpovídaly na své cestě k tržnici, která byla právě na hranici Druhé strany a Stínadel.

„Vždycky mi vrtalo hlavou,“ uvažoval nahlas Jarka, „jak se například ti Vontové svolávají nebo jak se dorozumívají, když je zapotřebí sdělit něco nutného! Vždyť ve Stínadlech jsou snad stovky Vontů. A je tak těžké se tam vyznat! Myslím, že tam musí zabloudit i Dlouhý v přílbě. Každá ulička se tam točí jako šnek, samé schůdky, kouty, plácky a zase průchody.“

„Máš pravdu,“ doznával Mirek. „Některá ta zákoutí nejsou ani na plánech města.“

„To se nám snad všechno jenom tak zdá,“ řekl Červenáček, který měl dnes výjimečně zamlklou náladu. „To jenom my si myslíme, že se tam nikdo nevyzná, protože žádný z nás vlastně ve Stínadlech ani pořádně nebyl!“

Opravdu. Do Stínadel nikdo z hochů z jiných čtvrtí nechodil, vždy tam číhalo nebezpečí ze strany Vontů. Mnozí chlapci, v městě narození, ve Stínadlech nebyli ještě nikdy! Jiní je jen proběhli, nebo jimi prošli s rodiči nebo jinými dospělými. A vniknout do Stínadel bez

nich byl odvážný počin. Každý vetřelec byl Vonty brzy poznán, nepomohl ani žlutý špendlík, připíchnutý na klopě kabátu pro oklamání Stínadelských.

Znamení na zdi

8

Za živého hovoru cesta Rychlým šípům zdatně ubíhala. Široké, nové ulice se zvolna úžily a jejich vzhled se měnil. Hoši přicházeli do starších částí města. Tady někde je již tržnice, pak přijde ještě Rozdělovací třída, po ní jezdí tramvaj – a za touto poslední živou a širokou ulicí už je bludiště uliček, zákoutí, krytých průchodů, dvorků a tichých náměstíček. To jsou Stínadla!

Hoši teď mýjeli skupinky chlapců i děvčat, vzrušeně rokujících. A z úryvků jejich hovorů poznávali, že všichni mluví o ježkovi. Zde, v těsném sousedství Stínadel, která si na ten podivný předmět v minulosti dělala takové právo, bylo vzrušení nad jeho objevením větší, než snad bude výše na Druhé straně, až se tam ta zpráva rozletí.

„Podívejte – tam – tam asi něco bude!“ zvolal náhle Jindra Hojer a ukazoval do rohu malého náměstíčka. U šedivé vysoké zdi bez oken se kupil hlouček hochů i dívek. Všichni se zřejmě na něco dívali.

Rychlé šípy tam zamířily. Hoši šli zvolna, nenápadně. Nechtěli vzbudit pozornost.

Skoro neznatelně se vmísili do hloučku. Všechny hned upoutala křídová kresba na zdi. Znázorňovala ježka v kleci tak, jak se o jeho vzhledu vždy vyprávělo.